

Ha kedd van,

akkor ez Belgium. Ahol – az ország mérsékelt égvői fekvésének megfelelően – beköszöntött az ősz. A mérsékelt égvői országokban ugyanis általában négy évszak van, és a nyár után az ősz következik, ahogy majd az ősz a tél követi, s tél után a tavasz érkezik. Ezen a rendben ember még nem változtatott, bár egy-egy évszaktávlat után igazán föl leheme vetni a felelősség kérdését. Ha ősz van, s mégis tovább tart a nyári meleg, akkor meg kell támadni a Napot, hogy van-e alkotmányos joga melegnek lennie oly nagyon. Ha szeptember novemberi hónapokat idéz a hidegével, akkor igazolóbizottságok elé kell citálni mindkét hónapot, igazolandó, miért hagyták el kijelölt helyüket? A renitenseket pedig; a váratlanul kitörő nyári záport, egy édes-poros májusi estét, a kökényeket csipkedő dér harapós kedvét vagy a téli délutánok hatalmas csöndjeit, nos azokat bele kell írni a Nagy Fehér Könyvekbe, mindenki lássa: így járnak az évszakok árulói! Nem is beszélve a jégesőkről, hurrikánokról, hideg- és melegrekordokról. Velük végezzenek a rögtönítélő bíróságok kíméletlenül körültekintő, kíméletlenül szakzerű és alkotmányos és legitim és szabadon választott és nemzettesti és népakarati és a keresztény erkölcsöket is, meg a demokrácia általános állapotát is és a piacgazdaság építésének jelenlegi szakaszát is figyelembe vevő, azt szem elől nem tévesztő, azt mindenkor és mindenben kiszolgáló, hiszen ezzel valójában a múlt progresszív hagyományait, a dicső elődöket is, a megalkuvást nem ismerő hőszok emlékeztetőt is szolgáló, igazságos ítéletei!

Miért képtelenség ez? Miért volna képtelenség a természet erőit emberi bírák döntéseire bízni, hiszen olyan emberi bírák is gyakran akadnak, akik a történelmet akarják megjósábolni. Belgiumban most éppen Negyven Évnek hívják azt a történelmi időt, mely fölött itélni akarnak a magukban a bírót bizonyossággal meglelők. Egész pontosan Az Elmúlt Negyven Évnek kell a törvényszék előtt felelnie. Volt már ilyen. Annnyira volt, hogy csak azok nem unják, akik szeretik a megvalósult próféciákat, mert akkor vagy mártírok vagy vérbírók lehetnek vagy az a tömeg, amelynek éppen „szerepe” van a történelem alakításában. Pedig, amit ők történelemnek neveznek, az nem az. Az csupán az időjárás. Hogy esik-e vagy fúj? Annak az évszakokhoz semmi köze. Az csupán a politika. Azok politikája, akik csinálják. Ellenség kell? Lesz ellenség! Hübéri lánc kell, alamizsna, udvari bolond? Lesz elég. Cukor kell? Mutassátok a szátokat! Korbács kell? Jó flagellánsok, elő a jó példával való előljárással! Lesz hiszt, lesz krími; a belga parasztnak go-go görtek és 3 órás beszéd hetente háromszor, a belga munkásnak ott a szakszervezet, az indiai vasérc, a szovjet uszály – tényleg, nekik alig találtak ki valami újat – ott van hatalmának drága emléke. Az értelmiség is megkapja; sajtószabadság, melyben a szavak ölnék, a szavak sokkterápiája, ami után majd nem kell a szó; s lesznek azért a tennék emberei azután. Ha eljön a tettek ideje –

Igy telik napra nap Belgiumban, így hetek és hónapok, évszakok, évtizedek vagy századok. Akarják bárhol, így teszik. Ez az életük. Miért volna másként ezen az őszön. Amikor az árnyékok megnőnek és mind hosszabbak az éjszakák.

BALOG JÓZSEF

Versenylőzetes a Konziban

Liszt-zongoraműsziával kezdte meg szokásos házikoncertjeit ez évben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola. Gács Anikó ötödéves zeneakadémista mutatta rendkívül sokszínű, igényes műsorát, amellyel a Liszt Ferenc Nemzetközi Zongoraversenyre készül.

Liszt zongoraművészetének legendás híre, káprázatos hangszerszínházja még a mai muzsikuskok és zenerajongók előtt is fogalom. A zeneszerző lenyűgöző személyiségét, mindenre fogékony képzelőerejét, érzékenységét éppúgy tükrözik művei, mint virtuóz technikai tudását.

A hangverseny műsorának összeállításán, a művek kidolgozásán végig érezhető volt a fiatal zongorista tanárának, Zempléni Kornélnak értő-féltő segítése. Megható volt, ahogy feszült figyelemmel kísérte tanítványja játékát és a szünetben szerényen hátrított el a hozzá intézett gratulációkat. Gács Anikóra méltán lehet büszke mestere. Zongorajátéka mágnesként vonzza a figyelmet, a hallgatóság egy másodpercre sem tud kikapcsolni – egyszerűen muszáj odafigyelni rá.

A Sposalizio (Eljegyzés) az Annes de Pélerinage-ból gyöngyöző futamait könnyedén, finom lírai részeit nagy átéléssel tolmácsolta. Az olaszos melódiákat feldolgozó

Venezia e Napoli előadásával való-ságos zsánerképeket festett a városokról. A Rigoletto parafrazissal elének idezte a szerencsétlen, tragikus sorsú udvari bolondot. Az Esz-dúr Paganini-etűdi fergeteges tempójú skáláival és kettőzött oktávjaival keményen feladja a leckét még a legképzettebb zongoristának is. Gács Anikónak azonban ez a briliáns technikai tudást igénylő darab sem okozott problémát, előadását magabiztosság, könnyedség jellemezte.

A VI. Magyar Rapszódia feszes ritmusú I. tétele komoly fizikai energiát kíván az előadótól. A fiatal zongorista e mű bemutatásakor arról győzte meg a közönséget, hogy ilyen szempontból is felkészült.

A hangverseny befejező darabja a h-moll szonáta volt, melynek előadása, érzelmi megközelítése annak idején Bartóknak és Dohnányinak is problémát okozott, így merész választás volt.

Összességében, Gács Anikó zongorajátéka nagy élmény volt, melyet a közönség lelkes tapsa is jelzett. Érdemes lesz szereplését a versenyen is figyelemmel kísérni. Bizonyára a koncert minden résztvevője őszintén szurkol majd érte.

GRESO ERZSÉBET

Szegedi Dalnokverseny

Szerepet nyerhetnek

A verseny

Réggel fél tíz körül három csoportozat gyülekezett a színháznál. Egy turistabusz utasai az épületet készülték körbenézni, egy kisebb esküvői kompánia fotóztatta magát az első emeleti társalgóban, a földszinten pedig a dalnokversenyre gyűlt a tömeg. Az operabarátok szendvicssel, kávéval, üdítővel várták a versenyzőket, a zsűrit és az érdeklődőket. „Zárkörű” hirdették a selejtezőt, de azért aki erősen érdeklődött, bejuthatott. Volt a nézőtérén ráérő magánénekes, karnagy, kórustagok, énektanárok, családtagok, meg a tévé, amely mindent filmre vett. A beénekléstől az eredményhirdetésig.

A versenyt Mozart A varázsfuvola című operájának öt szerepére írták ki. A győztes díja, hogy a szerepet kétszer elénekelheti a Szegedi Nemzeti Színház előadásán. A tegnapi selejtezőben egy, a ma esti döntőben egy másik áriát kell énekelniük. Kivéve Paminát, akinek egyetlen áriája van csak – a darabban. Pedig Paminából volt a legtöbb: 11 énekes pályázott a szerepre. Ezen kívül 4 Papageno, 6 Tamino, 10 Sarastro és 5 Éj királynője jelentkezett.

A versenyzők

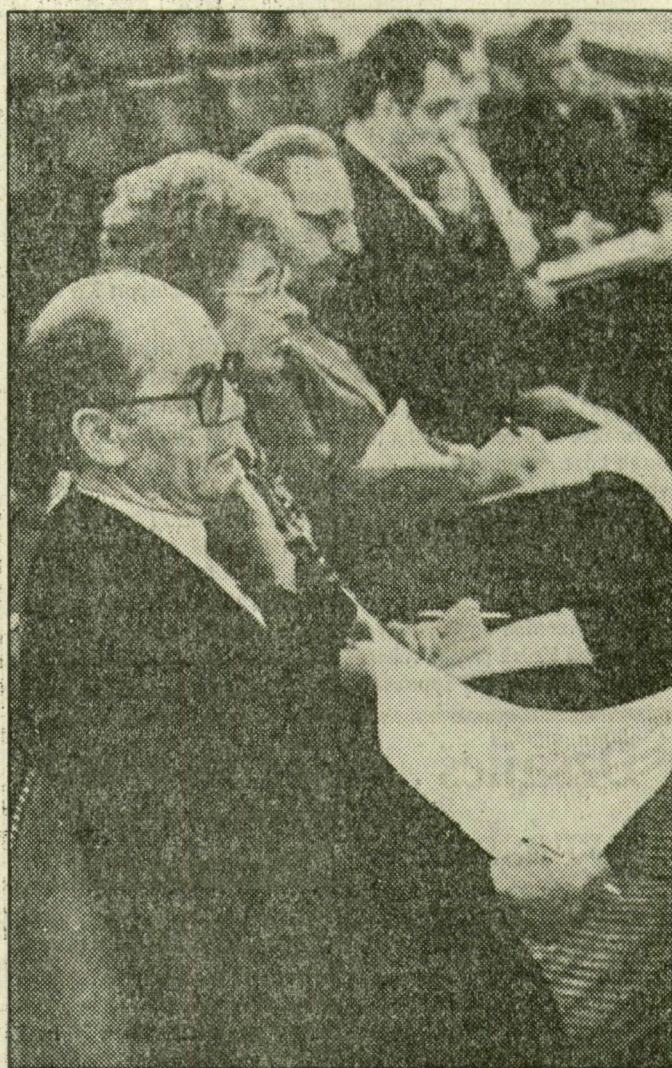
A doyen az 59 éves Máté Károly Kálmán volt. Sarastro-F-dúr áriáját énekelte szép hangon, fenséggel. A szünetben váltottunk szót.

– **Mé nem olyat kérdez, aki döntőbe jut?** – mondja nevetve. Nekem nem főhivatásom az éneklés, bár 1985-ben megszereztem a Filharmonia-tól a működési engedélyt. Egyébként a Nixes Kereskedelmi Rt.-nél dolgozom, osztályvezető vagyok. A Budai Operatársulatban énekelek 1973-tól; Sarastrot, Mefisztó Rondóját a Faustból, Falstaff Bördalját a windsori víg nőkől, de csináltunk operakereszmetszeteket is épp A varázsfuvolából vagy a Don Carlosból. Sohasem versenyeztem még, de most eljöttem, csak a magam kipróbálására.

– **No és elégedett a teljesítményével?**

– Sok szép hangú basszust hallottam, úgy gondolom, és én a mezőny második harmadában helyezkedem el, de azért nem az utolsók között.

Magas, karcsú lány talpig feketében. Nem lehet kérdéses, melyik szerepre pályázik. Amikor a délelőti



Munkában a zsűri

Orfeus énekétől a monda szerint megszelídültek a vizek, az erdők, és az ég állatai. Akik dalnokversenyre mennek, bizonyára hisznek az emberi hang csodateremtő hatalmában. Ötvenketten neveztek, harminchatan indultak el a Szegedi Operabarátok és a színház operatagozatának énekversenyén. Korhatárok, kategóriák nem voltak, együtt lepött föl lelkes amatőr az operaházi magánénekes, és zeneakadémistával, huszoneves leány az ószülő szalallú-halantékú úrral. Hallhatunk több szép hangot, s akadt néhány olyan énekes is, aki rendelkezik Orfeus hatalmával.

program zárásaként elénekli az Éj királynőnek I. felvonásbeli áriáját, zúg a taps, mindenki felfedezésről beszél. A tapasztaltabbak csak mosolyognak, hiszen Miklósa Erika pár éve egy szegedi konzervatóriumi vizsgán már ugyanezt produkálta.

– Nem járok Zeneakadémiára, az Operaház szerződöttem, azt mondták, ott majd megtanulok mindent. Komlóssy Erzsébet az énektanárom. Elénekeltem Ceprano grófnét a Rigolettóból, hamarosan beállok az Albert Heringbe, és megkaptam a Falstaff Annuskáját is.

Hárman jöttek el a Nemzeti Színház kórusából, őket Gergor József külön kiemelte az értékelésnél. Különösen Kismarton Ilona aratott szép sikert Paminaként. Három fiatal énekest már ismerhettünk az Operastúdió Varázsfuvola előadásá-

ról. Gémes Szilvia, Fazekas Zoltán és Lőrincz Zoltán úgy tűnik, kihasználják a hazai pálya előnyét: mindhárman a döntőbe dalolták magukat.

Váradi Mariannának sem teljesen idegen ez a színpad, az elmúlt évadban Norinaként vendégeskedett nálunk a Don Pasqualéban. Most a pécsi társulat tagja.

Szép basszus szólal meg a színpadon. Akinek a torkából jön, van vagy két méter. Ahogy formálja a frázisokat, köti a hangokat, furcsa érzéseket támad. Valter Ferenc bizonyára sokat hallgatja Gregor József lemezeit...

A zongorakísérő

A szünetben zsong a hall. Szendvicset majszolunk, kicseréljük

a tippjeinket, gratulálunk annak, aki szépen énekel. Oberfrank Péter tegnap tizenegy alkalommal kísérette Pamina g-moll áriáját.

– Nem unod?

– Igyeeksem alkalmazkodni mindenkihez, sajnos nem tudunk próbálni, remélem a holnap esti döntő előtt erre lesz lehetőségünk.

Az eredmény

Fél öt után néhány perccel Gregor József és Csernay László a zsűri nevében fölkapaszkodnak a színpadra és eredményt hirdetnek. Minden szerepben hárman jutnak a döntőbe. Kivéve Taminót. Mivel erre kevesen jelentkeztek, és a színvonal sem volt mindig megfelelő, azért csak két Tamino énekl el holnap a Képáriát: Györgyi József és Mocskonyi Brunó. Amit megspóroltak Taminóban, elköltötték Paminára, ahol négy hölgy jutott a fináléba: Adrigán Judit, Fülöp Zsuzsanna, Gémes Szilvia és Váradi Marianna. További továbbjutók: az Éj királynője: Miklósa Erika, Pánti Anna és Zalay Lidia; Sarastro: Kolhai Zoltán, Lőrincz Zoltán és Valter Ferenc; Papageno: Fazekas Zoltán, Flier Lajos Sándor és Zámbo Géza.

A vélemények

Acél Ervin: Jó dolog, hogy ennyi ember elindul egy ilyen versenyen. A sok fiatal énekes között mindig akadt egy-két szép, továbbképzésre érdemes hang. Számomra feltűnő viszont, hogy az énekesek többsége zeneileg mennyire felkészületlen volt. Nagyön meghallatszott, ki az, aki dolgozott már életében karmesterrel.

Gregor József: Amit itt hallottunk, az a magyar énektanítás csődje. Most ért be annak a gyümölcse, hogy éveken át hozzá nem értő emberek tanítottak éneket. Akinek nincs megfelelő hangja, annak az első énekorán azt kell mondani, hogy köszönjük szépen, tessék mást megpróbálni. Feltűnő volt az is, hogy milyen sok szép, de rosszul képzett hangot hallhattunk. Szerencsére akadt azonban nem egy tehetséges fiatal, és talán olyan is, akire azt mondhatjuk, hogy felfedezés – s ez már nem rossz arány. Az viszont nagy örömmel tölt el, hogy a szegedi énekiskola, különösen Berdál Valéria növendékei milyen jól szerepeltek. Nem lehet véletlen, hogy az ő tanítványai sorra aratják a sikereket.

Döntő: ma este 7-kor – közönség előtt.

MÁROK TAMÁS

JATE – pénz – hiány

Pénzhiány a felsőoktatásban címmel szegedi körképet adtunk szeptember 4.-i számunkban arról, miféle anyagi nehézségekkel kell szembenézni már az ősz folyamán az egyetemeknek és a főiskoláknak. A József Attila Tudományegyetem helyzetéről szóló sorok pontatlan információkat tartalmaztak: a gazdasági főigazgató közlésére hivatkozva azt írtam, hogy a költségvetési hiány miatt valószínűleg le kell mondani az egyetemi tudományos kiadványok, illetve a külföldi folyóiratok előfizetésének költségvetési támogatásáról. Ezzel szemben az a valóság, hogy az egyetem előfizette a külföldi folyóiratokat, rendezte az 1992-es előfizetési számlákat, és a későbbiekben sem szándékozik lemondani a folyóiratok és a tudományos közlemények költségvetési támogatásáról – közölte tegnap, immár nem szóban, hanem helyesbítést kérő levélben a gazdasági főigazgató. Azt is tole

tudom, hogy a korábbi években, ilyentájt, póthitelt kapott az egyetem a minisztériumtól – például a drága külföldi folyóiratokra. Az idén nem biztatja a főhatóság az intézményt azzal, hogy ismét lesz póthitel, ellenkezésképp. Mármost látható talán, hogy az intézményi gazdálkodás bonyolult dolog: mégis bátorodom mindehhez hozzáfűzni: az is valóság lehet, hogy a meg nem kapott pénz hiányozni fog – valahol.

Nyilván jól tudják ezt az egyetem oktatói is, ezért kelthetett riadalmat a fent említett cikk következő mondata: „Bár a különféle pályázatokon nyert összegek általában meghatározott célra fordíthatók, nem lehetetlen, hogy pályázati, alapítványi pénzekből lehet pótolni a költségvetési hiány egy részét.” Ezt a gazdasági főigazgató a következőképpen helyesbíti: „A kutatási pénzeszközök tervezésénél a 279/1991. sz. Egyetemi Tanácsi határozat szerint a kötelezően

megállapított rezi mértéke a nettó vállalási díj 10%-a.” Ha az egyetemi riadalmak meg a fenti két mondat összefüggéseit próbálom fölfedezni, azt kell hinnem, hogy az egyetemi oktatók gyanakodni kezdek: a 10 %-nál többet akarnának „központosítani” a kutatásra szánt pénzeikből? Nos, nem, a gazdasági főigazgató csak erre a 10%-ra célzott.

Mindeme pontosítások után még annyit, hogy az egyetemi riadozásoknak valódi oka lehet egy-egy pontatlan információ, s méginkább az a sajnálatos tény, hogy 37 millió forint hiányzik az intézmény működési költségeire szánt összegből – ahogy ezt a múlt héten közöltük. Új információ, hogy további 20 millió hiányzik az egyéb költségvetési rubrikákról, s nemcsak papíron. Valóságosan.

S. E.